

SMITTEVERN

KURS I OFFENTLIG HELSEARBEID FOR LIS1

HVA ER SMITTEVERN?

HVA ER SMITTEVERN?

Alle enkelttiltak som er med på å hindre at infeksjoner oppstår og spres i en befolkning

LOVGIVNING

- Smittevernloven (lov om vern mot smittsomme sykdommer)
- <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1994-08-05-55>

MELDINGSSYSTEM FOR SMITTSOMME SYKDOMMER

- MSIS-forskriften (helseregister): Skal bidra til overvåkning av smittsomme sykdommer hos mennesker i Norge fortløpende
- Helse- og omsorgsdepartementet bestemmer hvilke sykdommer som skal være meldingspliktig til MSIS.
- Sykdommene inndeles i gruppe A og C

MSIS

Gruppe A:

- Disse sykdommene meldes med full pasientidentitet både fra medisinsk-mikrobiologiske laboratorium og fra diagnostiserende lege til MSIS. Kopi av meldingen fra diagnostiserende lege går også til kommuneoverlegen i pasientens bostedskommune.

Gruppe C:

- Dette er sykdommer der det er nødvendig med oversikt over situasjonen, men der det ikke er nødvendig med registrering av detaljerte opplysninger om enkelttilfeller. Meldingen inneholder avidentifiserte opplysninger

EKSEMPLER PÅ SYKDOMMER I GRUPPE A

- HIV og Aids
- Botulisme
- Difteri
- Hepatitt A, B og C
- Kikhoste
- MRSA
- Meslinger
- Malaria
- Salmonellose
- Campylobacteriose
- Tetanus
- Tuberkulose

MELDINGSRUTINER VED TUBERKULOSE

Formålet med tuberkuloseovervåkingen er å overvåke forekomsten av sykdommen og kvalitetssikre tidlig diagnostikk og effektiv behandling av pasienter med tuberkulose. Det er derfor etablert særskilte meldingsrutiner for tuberkulose:

- En lege som oppdager eller får mistanke om tuberkulose, skal gi melding samme dag som behandling startes.
- Når Folkehelseinstituttet mottar melding om en pasient med lungetuberkulose, sender instituttet ut skjemaet "Rapport om resultat av smitteoppsporing" til kommuneoverlegen

SMITTEOPPSPORING

Kartlegge mulig eksponerte kontakter:

- Husstand
- Arbeidsplass
- Omgangskrets

FOLKEHELSEINSTITUTTET (FHI)

Smittevernveilederen:

- Et oppslagsverk om forebygging og kontroll av smittsomme sykdommer.
- Hovedmålgruppen er ansatte i kommunehelsetjenesten.
- <https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/>

KASUISTIKKER

SKABB

Du er smittevernlege og rektor på en barneskole med 350 elever ringer deg. Det er siste to uker kommet melding om skabb hos et søskenpar som går i 1 og 6 klasse, og hos en annen elev som ikke er knyttet til disse i 2 klasse. Han ønsker at du skriver et brev der det innføres stopp i overnattingsbesøk blant elevene i to måneder framover og at elever som får diagnosen holdes minst en uke borte fra skolen. Hva slags råd gir du?

DIARE

En mann i 35 års alder som arbeider på en sushiresaurant kommer til deg mandag morgen etter en ukes ferietur til Berlin. Han fikk der de siste dagene kraftig diare med noe blod i og det har han fortsatt. Han har lett feber, lette magesmerter og er slapp. Han har ikke oppkast. Hva slags tiltak er anbefalt i forhold til arbeid?

CAMPYLOBACTER

Pasienten i sak nr 2 over tar en avføringsprøve som viser campylobacter jejuni. Når kan han begynne å arbeide igjen?

LUS

En far ringer deg. Du er familiens fastlege. Sønnen som er 3 år gammel går i en avdeling i en barnehage der det har blitt påvist lus hos to andre barn. Han har fått et skriv fra barnehagen der det oppfordres til at de bør undersøke barna sine. Han mener barnehagen må vaskes ned og holdes stengt i 3 dager, og lurer på om ikke du kan finne ut hvilke barn som er smittet slik at han kan vite om det er fare for at sønnen er smittet. Hva svarer du faren?

STIKKUHELL

En 68 år gammel kvinne har deltatt i en søppelyddeaksjon om våren på bystranda. Der stakk hun seg på en gammel og slitt sprøyte som lå under noe tang i en vik. Hun kommer rett til deg på fastlegekontoret. Hvilke vurderinger og tiltak gjør du?

STIKKUHELL

Du stikker deg på en sprøytespiss etter å ha satt lokalbedøvelse på et sår du skulle suturer på legevakta. Det er på en 25 år gammel mann med rufsete rødt hår og fregnar som er litt hissig. Han er i bygda på trekspillfestival. Han virker ganske påvirket og ruset. Du har ikke noen tidligere opplysninger om ham. Du fullfører arbeidet. Så spør du pasienten om han har noen kjente smittsomme sykdommer. Han sier: «Det har du ikkje noko me å veta!». Så drar han fra legevakta. Hvilke vurderinger gjør du og hva gjør du?

SYFILIS

Du har en 40 år gammel kvinne som er på din fastlegeliste og som kommer og sier at hun hadde et sår på en kjønnsleppe som var der i ca 2-3 uker. Hun gikk ikke til deg fordi det var smertefritt og hun liker ikke å gå til lege. Det er nå gått 2 måneder og hun kommer fordi hun vil sjekke seg fordi hun endelig har fått kjæreste. Du tar serologi og får pos svar på syfilis. Hva gjør du?

TBE

Du er fastlege til en mor som kommer til deg. Familien har hytte på Skåtøy i Kragerøskjærgården. Der går de i mye skog og kratt, og må noen ganger fjerne flått. Hun lurer på hva som er vaksineanbefalingene angående TBE?

KIKHOSTE

Du er fastlege til en mann på 23 år. Han bor alene. Han studerer teologi og er stort sett bare sammen med jevnaldrende. Han er tidligere frisk. Har nå hostet i en måned og er lei av dette. Du tar prøver og får positiv serologi på kikhoste. Hvilke vurderinger gjør du?

NOROVIRUS

Du får som smittevernlege beskjed fra styrer i en barnehage at det påvist norovirusinfeksjon hos to barn denne uka «og at det ellers er en del oppkast i barnehagen for tida, ja». Hvilke råd gir du?

KONJUNKTIVITT

En mor kommer på fastlegekontoret på starten av dagen med sønnen på 4 år. Hun sier at han har øyebetennelse og at hun ved levering i barnehagen imorges fikk beskjed om at han ikke fikk gå der før han hadde fått behandling i minst et døgn. De ville ikke ha noe smitte der. Gutten har ved undersøkelse lette øli-symptomer med blant annet tett nese, og har konjunktival injeksjon med noe puss nasalt i høyre øye. Hvilke vurderinger gjør du?

MESLINGER

En 63 år gammel lege skal være vikar i 4 måneder i din fastlegegruppe. Når han kommer blir det snakk om meslinger og vaksine. Han sier «jeg er ikke vaksinert og det trenger jeg vel ikke?». Hvilke vurderinger gjør du?

ERYTHEMA INFECTIOSUM (FEMTE BARNESYKDOM)

Mor kommer med et 6 år gammelt barn på kontoret. Gutten har hatt litt feber og har et litt uspesifikt utslett på hele kroppen. Det har nå vart i en uke. Mor er bekymret for meslinger, de kjenner noen vaksinemotstandere. Du tar prøver og det viser seg at gutten har erythema infectiosum. Hvilke vurderinger gjør du rundt det?

CHLAMYDIA

En 22 år gammel gutt kommer og sier at han har hatt sex med en jente for noen måneder siden. Nå har han hørt at hun har chlamydia. Du tar prøver. Skal han behandles? Skal han betale for konsultasjonen

LEGIONELLA

Du jobber som ass. kommuneoverlege og blir kontaktet av vakthavende lege på medisinsk intensiv en fredag ettermiddag. Det opplyses om funn av legionellaantigen hos en pasient som ble innlagt dagen før. Pasienten ble innlagt fra sykehjemmet i kommunen. Hva gjør du?